

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 342.7

DOI <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2020.3/05>**Джуська А.В.**

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

Зима Н.Ф.

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака

ПРАВО НА ДОПОМОГУ ПРИ НАРОДЖЕННІ ДИТИНИ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

У статті розкрито сутність права на допомогу при народженні дитини в Україні та країнах Європейського Союзу – Німеччині, Люксембурзі, Швеції, Чехії. Зокрема, наведено загальну характеристику права на допомогу при народженні дитини, яке гарантується Конституцією, іншими нормативно-правовими актами України та основними міжнародно-правовими актами в галузі прав людини. Зауважено, що обов'язок забезпечувати право на допомогу при народженні дитини в Україні та країнах Європейського Союзу покладається на державу.

Виходячи з положень Загальної декларації прав людини, сім'я є природним і основним осередком суспільства і має право на захист із боку суспільства та держави. Материнство і дитинство дають право на особливе піклування і допомогу. Всі діти, народжені у шлюбі або поза шлюбом, повинні користуватися однаковим соціальним захистом.

Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права визначає, що сім'я, яка є природним і основним осередком суспільства, повинні надаватися якнайширша охорона і допомога, особливо під час її утворення і поки на її відповідальності лежить турбота про несамотійних дітей та їх виховання.

Автори у статті акцентують увагу на тому, що право на допомогу при народженні дитини є соціальним. Соціальна допомога – це встановлені законодавством види матеріального забезпечення, які надаються громадянам за певних обставин та у визначених розмірах за рахунок Державного бюджету. Така допомога надається у тому числі під час народження дитини і по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку.

Відповідно до законодавства України, допомога при народженні дитини надається одному з батьків дитини (опікуну), який постійно проживає разом із дитиною. Одноразова допомога, призначена опікуну, вважається власністю дитини.

Окремо звертається увага на розмір допомоги при народженні дитини в Україні. Загальна сума виплат становить 41 280 грн., яка виплачується почергово: спочатку одноразово – 10 320 грн., а потім по 860 грн. (близько 30 євро) протягом трьох років. Автори переконані, що такі мізерні виплати не можуть задовольнити мінімальні життєві потреби дитини, особливо у тій ситуації, коли один із батьків перебуває в декретній відпустці і не отримує заробітної плати.

Також у статті зосереджена увага на досвіді країн Європейського Союзу у питанні виплат при народженні дитини. У кожній країні така допомога є різною.

Аналізуючи досвід таких європейських держав, як Німеччина, Люксембург, Швеція, Чехія, автори зробили висновок про те, що Україні потрібно перейняти досвід Німеччини, підвищивши розмір декретних виплат та встановивши виплати на батьківство. Для цього, беззаперечно, потрібно підвищувати економічний потенціал країни. При цьому було проаналізовано законопроекти, мета яких – збільшення виплат допомоги по догляду за дитиною з народження до 3 років. Зазначається, що вагомим рішенням Уряду України стало збільшення допомоги багатодітним сім'ям.

Ключові слова: права людини, право на допомогу при народженні дитини, соціальна допомога, «дитячі гроші».

Постановка проблеми. Соціальний захист сім'ї, дитинства, материнства та батьківства є одним із основних напрямів соціальної, правової держави, завдання якого полягає у підтримці стабільності доходів сімей із дітьми, малозабезпечених та багатодітних сімей, надання рівного доступу до медичної допомоги, освіти, а також надання необхідних соціальних послуг. Він становить певну систему та є найважливішою частиною національної економіки [1, с. 51]. Стаття 46 Конституції України встановила, що громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними. Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом [2].

Соціальна допомога – це встановлені законодавством види матеріального забезпечення, які надаються громадянам за певних обставин та у визначених розмірах за рахунок Державного бюджету [3]. Така допомога надається у тому числі при народженні дитини і по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку.

Право на допомогу при народженні дитини є соціальним правом людини, воно є мало дослідженим наукою конституційного права, а тому ми вважаємо за доцільне повернути до нього пильну увагу і провести його ґрунтовний аналіз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження теоретичних і практичних аспектів соціального захисту населення зробили такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як: Н.Б. Болотіна, К.В. Бориченко, О.С. Бурлака, Е.Е. Мачульська, К.Ю. Мельник, О.М. Потопахіна, С.М. Прилипко, С.М. Синчук, І.М. Сирота, Б.І. Сташків, Е.Г. Тучкова, Н.А. Чередніченко, М.В. Чічкань, О.Г. Чутчева, В.Ш. Шайхатдинов, І.С. Ярошенко та ін.

Мета цієї статті полягає у розкритті сутності права на допомогу при народженні дитини в Україні та країнах Європейського Союзу (далі – ЄС).

Для досягнення мети було поставлено такі завдання:

– надати загальну характеристику праву на допомогу при народженні дитини;

– визначити проблемні питання з реалізацією цього права в Україні, а також шляхи їх вирішення, враховуючи досвід країн ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як зазначалося вище, право на допомогу при народженні дитини є соціальним правом і гарантується статтею 46 Конституції України.

У статті 16 Загальної декларації прав людини зазначено, що «сім'я є природним і основним осередком суспільства і має право на захист із боку суспільства та держави». Стаття 25 гарантує, що «кожна людина має право на забезпечення в разі безробіття, хвороби, інвалідності, вдовства, старості чи іншого випадку втрати засобів до існування через незалежні від неї обставини. Материнство і дитинство дають право на особливе піклування і допомогу. Всі діти, народжені у шлюбі або поза шлюбом, повинні користуватися однаковою соціальним захистом» [4].

Стаття 10 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права визначає, що «держави, які беруть участь у цьому Пакті, визнають, що: сім'я, яка є природним і основним осередком суспільства, повинні надаватися по можливості якнайширша охорона і допомога, особливо при її утворенні і поки на її відповідальності лежить турбота про несамостійних дітей та їх виховання... Особлива охорона повинна надаватися матерям протягом розумного періоду до і після пологів. Протягом цього періоду працюючим матерям повинна надаватися оплачувана відпустка або відпустка з достатньою допомогою по соціальному забезпеченню» [5].

Відповідно до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» від 21 листопада 1992 року № 2811-ХІІ, допомога при народженні дитини надається одному з батьків дитини (опікуну), який постійно проживає разом із дитиною. Одноразова допомога, призначена опікуну, вважається власністю дитини [6].

Орган праці та соціального захисту населення за місцем проживання одного з батьків (опікуна), з яким постійно проживає дитина, має право отримувати від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій відомості, необхідні для призначення допомоги при народженні дитини. У разі народження (встановлення опіки) двох і більше дітей допомога надається на кожну дитину. Допомога при народженні дитини призначається за умови, якщо звернення за її призначенням надійшло не пізніше дванадцяти місяців з дня народження дитини.

У разі народження мертвої дитини допомога при народженні дитини не призначається [6].

Виплата допомоги при народженні дитини припиняється у разі: позбавлення отримувача допомоги батьківських прав; відібрання дитини в отримувача допомоги без позбавлення батьківських прав; тимчасового влаштування дитини на повне державне утримання; припинення опіки або звільнення опікуна від його повноважень щодо конкретної дитини; нецільового використання коштів і незабезпечення отримувачем допомоги належних умов для повноцінного утримання та виховання дитини [6].

Окремо, на нашу думку, потрібно акцентувати увагу на розмірі допомоги при народженні дитини. Це питання є найбільш важливим для українських сімей.

Нині допомога при народженні дитини призначається у розмірі 41 280 грн. Виплата допомоги здійснюється одноразово у сумі 10 320 грн., решта суми допомоги виплачується протягом наступних 36 місяців рівними частинами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України [6].

Звичайно, мабуть, кожна сім'я в Україні є незадоволеною такою сумою допомоги, адже вона не відповідає нинішньому рівню життя. 860 грн. (в еквіваленті це близько 30 євро) на місяць, які виділяє держава, недостатньо для задоволення мінімальних життєвих потреб дитини, особливо у тій ситуації, коли один із батьків перебуває в декретній відпустці і не отримує заробітної плати.

Звернемося до досвіду деяких країн ЄС із цього питання.

Загалом в ЄС держава відповідальна за соціальне забезпечення людей, і допомога, включаючи сімейні пільги, залежить від економічного статусу та місця проживання людини, а не від громадянства. Тим не менше у кожній країні допомога, пов'язана із дітьми, є різною. Кожна окрема країна має власні правила та види допомоги: в деяких країнах сім'ї отримують регулярні платежі, в інших – допомога залежить від конкретної ситуації або ж впливає на розмір податків: чим більше дітей, тим менший податок [7].

Наприклад, у Німеччині щорічно виплачують державної допомоги на дітей на близько 15 мільйонів осіб. Це загалом понад 30 мільярдів євро так званих «дитячих грошей» (Kindergeld). Допомогу на дітей виплачують щомісяця до досягнення 18-річчя [8]. Якщо у 21 рік людина все ще не заробляє і зареєстрована в державному агентстві працевлаштування, вона все ще може претендувати на ці кошти [7]. Якщо ж людина вчиться, то до 25-річного віку [8]. Востаннє допомогу на дитину підви-

щували 1 липня 2019 року, цього разу по 10 євро. Дитяча допомога також зросла з 7448 євро до 7620 євро. Станом на 2020 рік суми продовжують діяти з 1 липня 2019 року. Наступне підвищення допомоги на дитину в розмірі 15 євро відбудеться 1 січня 2021 року. Суми допомоги на дитину відповідно до кількості дітей такі: на 1 дитину – 204 євро, на 2 дітей – 408 євро, на 3 дітей – 618 євро, на 4 дітей – 853 євро, на 5 дітей – 1088 євро [9].

Допомога ж на батьківство в Німеччині виділяється безробітним батькам або тим, хто працює на пів ставки, і може виплачуватися до 14-місячного віку дитини, але вона може бути і розширена за певних обставин [7].

Отже, допомога на батьківство компенсує втрату доходів, коли батьки перестають працювати або змушені скоротити свій робочий час для догляду за новонародженою дитиною. Допомога коливається від мінімум 300 до максимум 1800 євро на місяць. Також залежно від прибутків батьків держава покриває послуги няні для дитини [7].

Приблизно 252 тисячі дітей, батьки яких отримують «дитячі гроші» з держбюджету Німеччини, проживають за межами Німеччини. Найбільша частка допомоги йде в Польщу (майже 124 тисячі дітей), за нею йдуть Румунія, Чехія та Франція. При цьому лише у однієї дитини з вісьмох, які отримують цю допомогу і проживають за межами Німеччини, є німецьке громадянство. Решта – діти іноземців [8].

Згідно із законами ЄС, громадяни держав ЄС можуть жити і працювати в будь-якій країні ЄС і користуватися тими ж пільгами, якими користуються громадяни цих країн. Іншими словами, французи, поляки чи румуни, які працюють у Німеччині на постійній основі, мають право на отримання «дитячих грошей» незалежно від того, де їхні діти живуть – з ними в Німеччині або на батьківщині з бабусяю і дідусем [8].

Однак на німецькі «дитячі гроші» мають право не лише громадяни країн ЄС, а й – за певних умов – громадяни України, Росії, Білорусі та інших держав. Щоправда, у них повинен бути дозвіл на проживання та роботу в Німеччині. Крім того, вони можуть отримувати цю державну допомогу на дітей лише за умови, якщо їхні діти живуть разом з ними в Німеччині. При цьому громадян країн Східної Європи, які працюють у Німеччині, стає дедалі більше. Приміром, у 2017 році їх було майже 1,2 мільйона людей. Але навіть якщо громадяни України, Білорусі чи Росії не працюють, а отримують соціальну допомогу для малозабезпечених, у них, як і у німців, зберігається право на «дитячі гроші» [8].

Частина німецьких політиків, в основному з Християнсько-соціального союзу (ХСС), виступали за те, щоб індексувати державну допомогу, яку Німеччина виплачує на дітей, які проживають за межами країни, і привести її у відповідність із рівнем життя, наприклад, у Румунії або Польщі, де вони живуть, щоб скоротити бюджетні витрати. Однак закони ЄС цього не дозволяють. І коли Австрія в односторонньому порядку скоротила розміри своєї допомоги, яка виплачується на дітей, які живуть в Угорщині, Польщі, Румунії та Словаччині, реакція Європейської Комісії була дуже негативною. Єврокомісія дала Австрії два місяці на перегляд рішення про індексацію дитячої допомоги, що виплачуються за кордон. «У Євросоюзі не може бути дітей другого сорту», – заявила Маріанна Тіссен, європейська комісарка з соціальних питань [8].

У Люксембурзі сім'ям виділяють «допомогу на майбутнє дітей» для компенсації фінансових витрат, пов'язаних із їхньою підтримкою та навчанням. Вона становить 265 євро на місяць. А допомога при народженні, наприклад, розділена на три частини, кожна по 580 євро – вони виплачуються окремо і мають різні умови надання, тобто можна отримати одну і не отримати інші. Це включає допомогу перед пологами, фактичну допомогу на пологи та на період після них [7].

У Швеції право на допомогу на дітей полягає у фінансовій підтримці, яку «автоматично виплачують всім батькам, з першого місяця після народження (включно з цим місяцем) до 16 років». «Потім можна отримати розширену допомогу або грант на навчання. Якщо у вас кілька дітей, ви також можете отримати доплату за багатодітну сім'ю на додаток до допомоги на дитину», – мовиться на сайті Європейської комісії. Допомога на дитину становить 1050 шведських крон (приблизно 140 євро) на місяць [7].

У Чехії, наприклад, є кілька видів допомоги, пов'язаних із народженням та вихованням дітей. Одна з них – компенсаційна допомога при вагітності та материнстві, яку надають вагітним жінкам та матерям новонароджених, які працюють. Допомога батькам – основна форма підтримки сімей із маленькими дітьми. Вона стосується саме батьків, які піклуються про наймолодшу дитину до чотирьох років. За цією програмою родина може претендувати на максимальну суму до 220 тисяч крон (приблизно 8500 євро). Батьки самі можуть вибрати, як виплачуватимуться гроші, в тому числі і розмір щомісячної суми. Наприклад, родина може отримувати по 11 500 крон протягом 19 місяців або по 5116 крон протягом 43 місяців [7].

Материнська допомога замінює доходи матері напередодні народження і в перші місяці після народження дитини. І окремо є допомога дітям – довгострокова підтримка для малозабезпечених сімей [7].

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що в Україні вкрай необхідно підвищувати суму допомоги при народженні дитини та встановити виплати малозабезпеченим сім'ям на батьківство. На нашу думку, найкращою та найбільш прийнятною для українських сімей є система надання допомоги, яка існує в Німеччині. Але вона, на жаль, з більшою вірогідністю не стане реалізованою найближчим часом в Україні з економічних та політичних причин.

Досить мізерні виплати на дітей і лише до трирічного віку, на наше переконання, не стимулюють населення України до народження дітей, що є причиною погіршення демографічної ситуації в Україні.

Що ж пропонує влада для вирішення цієї проблеми в Україні і які кроки вже зроблені?

У Верховній Раді України зареєстровано вже декілька законопроектів про збільшення розміру допомоги при народженні дитини. Реальні шанси на проходження мають лише три з них [10].

Першим законопроектом передбачено, що допомога при народженні буде надаватися в значно більшому розмірі, залежно від кількості дітей: на першу дитину – 52 розміри прожиткового мінімуму; на другу дитину – 70 розмірів прожиткового мінімуму; на третю і кожну наступну – 120 прожиткових мінімумів. Перша грошова виплата соціальної допомоги буде здійснюватися одноразово: при народженні першої дитини – в сумі 15 прожиткових мінімумів; при народженні другого малюка – в сумі 25 прожиткових мінімумів; при народженні третьої і наступної дитини – в сумі 40 прожиткових мінімумів. Виплата решти грошей буде проводитися протягом наступних 36 місяців рівними частинами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. При цьому щомісячний розмір виплати допомоги не може бути меншим за встановлений для дітей у віці до 6 років прожитковий мінімум [10].

Другий законопроект встановлює дещо інші соціальні стандарти. Так, зокрема, пропонується нараховувати і виплачувати батькам допомогу при народженні дитини в розмірі мінімальної зарплати, встановленої на момент виплати допомоги. Одноразова соціальна допомога надається в розмірі 5 мінімальних заробітних плат, інша частина грошей виплачується протягом наступних трьох років (36 місяців) в розмірі однієї мінімальної зарплати [10].

Згідно з третім законопроектом допомога на дитину нараховується, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для дітей у віці до шести років, встановленого на день народження малюка. Розмір допомоги становитиме: на першу дитину – 50 прожиткових мінімумів; на другу дитину – 70 прожиткових мінімумів; на третю і наступну дитину – 100 прожиткових мінімумів. Виплата грошової допомоги буде здійснюватися одноразово протягом 15 календарних днів після надходження звернення за її призначенням. Тобто у батьків буде можливість отримати всю суму допомоги при народженні дитини відразу [10].

Всі три нових законопроекти передбачають збільшення виплат допомоги по догляду за дитиною з народження до 3 років. При цьому один із проектів закону про підвищення розміру грошової допомоги при народженні дітей передбачає зростання виплат на дитину разом з сумою мінімальної заробітної плати (підвищується щорічно). Інший проект нового закону, який може бути прийнятий Верховною Радою України, встановлює, що допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку надаватиметься в розмірі, що дорівнює різниці між прожитковим мінімумом, встановленим для працездатних осіб, та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні півроку, але не менше 50% прожиткового мінімуму для дітей у віці до 6 років. Допомога виплачуватиметься на кожну дитину незалежно від кількості народжених (усиновлених, взятих під опіку) дітей у сім'ї [10].

Досить гарною новиною для українських сімей, особливо малозабезпечених, стало те, що з 1 вересня 2018 року Кабінет Міністрів України ввів нову традицію – надавати «Пакунок маляти» (Baby Box). Це безповоротна соціальна допомога для кожної новонародженої дитини [11].

Також з 1 квітня 2019 року в Україні збільшується допомога багатодітним сім'ям. Уряд виплачуватиме батькам на кожну третю і наступну дитину щомісяця 1700 грн. Виплати здійснюватимуться до тих пір, поки дитині не виповниться 6 років. Кожна сім'я, яка має посвідчення багатодітної, має змогу з 1 квітня оформити додаткову допомогу на дитину. Варто зазначити те, що в Україні нині налічується близько 160 тисяч

багатодітних сімей, в яких є діти віком до 6 років. Якщо в родині четверо дітей, двом з яких ще немає 6 років, держава виплатить на кожну з них по 1700 грн. Це додатково до щомісячних 860 грн. допомоги при народженні дитини. Окрім цього, з січня 2019 року Уряд надає грошову компенсацію на послугу «муніципальної няні» [12].

Таким чином, влада зробила вже перші, але не стрімкі кроки в забезпеченні конституційного права українських сімей на достатній життєвий рівень.

Висновки.

1. Право на допомогу при народженні дитини є соціальним правом людини, яке гарантується законодавством певної держави та основними міжнародно-правовими актами у галузі прав людини.

Відповідно до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» від 21 листопада 1992 року № 2811-ХІІ, допомога при народженні дитини надається одному з батьків дитини (опікуну), який постійно проживає разом із дитиною. Одноразова допомога, призначена опікуну, вважається власністю дитини. На наш погляд, цікавим для України видається досвід Німеччини в цьому питанні. Так, на німецькі «дитячі гроші» мають право не лише громадяни країн ЄС, а й – за певних умов – громадяни інших держав. Щоправда, у них повинен бути дозвіл на проживання та роботу в Німеччині. Крім того, вони можуть отримувати цю державну допомогу на дітей лише за умови, якщо їхні діти живуть разом з ними в Німеччині.

2. Основна проблема в Україні, що стосується реалізації права на допомогу при народженні дитини, – це досить малі виплати на дитину, які не відповідають європейським стандартам у цьому питанні. І ця проблема є причиною погіршення демографічного становища в Україні. Перш за все, щоб цьому запобігти, необхідно зробити виплати на дитину достойними, підвищивши суму виплат та вік дитини, до якого виплачуватиметься допомога, а також встановивши грошову допомогу тому із батьків (малозабезпеченим сім'ям), який піклується про дитину (перебуває у декретній відпустці).

Ми переконані в тому, що збільшення народжуваності має стати одним із головних пріоритетів Уряду нашої держави.

Список літератури:

1. Бурлака О.С. Види соціального захисту сім'ї, дитинства, материнства та батьківства в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Вип. 2 (8). С. 51–54.
2. Конституція України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР (із змінами та доповненнями). Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

3. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В. Я. Тацій (голова редкол.), О.В. Петришин (відп. секретар), Ю.Г. Барабаш та ін.; Нац. акад. прав. наук України. 2-ге вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2011. 1128 с.

4. Загальна декларація прав людини від 10 груд. 1948 р. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. Ст. 3103.

5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 груд. 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

6. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21 лист. 1992 року № 2811-XII. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>.

7. Грошова допомога на народження і виховання дітей: приклади з ЄС. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29261896.html>.

8. Виплати на дітей у Німеччині: у тому числі для іноземців. URL: <https://www.dw.com/uk/%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D1%96%D1%82%D0%B5%D0%B9-%D1%83-%D0%BD%D1%96%D0%BC%D0%B5%D1%87%D1%87%D0%B8%D0%BD%D1%96-%D1%83-%D1%82%D0%BE%D0%BC%D1%83-%D1%87%D0%B8%D1%81%D0%BB%D1%96-%D0%B4%D0%BB%D1%8F-%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D1%86%D1%96%D0%B2/a-47326029>.

9. Kindergeld Ratgeber 2019/2020. URL: <https://www.kindergeld.org/>.

10. Грошова допомога при народженні дитини 2020. URL: <https://lawportal.com.ua/groshova-dopomoga-pri-narodzhenni-ditini.html>.

11. Пакунок малюка. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/gromadskosti/babybox>.

12. З 1 квітня Уряд запроваджує допомогу багатодітним сім'ям: 1700 гривень на третю і кожен наступну дитину. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/z-1-kvitnya-uryad-zaprovadzhuye-dopomogu-bagatoditnim-simyam-1700-griven-na-tretyu-i-kozhnu-nastupnu-ditynu>.

Dzhuska A.V., Zima N.F. RIGHT TO CHILDBIRTH ASSISTANCE IN UKRAINE AND COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION: COMPARATIVE AND LEGAL ANALYSIS

The article reveals essentials of the right to childbirth assistance in Ukraine and countries of the European Union – Germany, Luxembourg, Sweden, the Czech Republic. In particular, a general description of the right to assistance in childbirth is provided which is guaranteed by the Constitution, other normative legal acts of Ukraine, and the main international legal acts in the field of human rights. It is noted that the obligation to ensure the right to childbirth assistance in Ukraine and the European Union is laid upon the state.

According to the provisions of the Universal Declaration of Human Rights, the family is the natural and fundamental group unit of society and is entitled to protection by society and the State. Motherhood and childhood are entitled to special care and assistance. All children, whether born in or out of wedlock, shall enjoy the same social protection.

The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights stipulates that the widest possible protection and assistance should be accorded to the family, which is the natural and fundamental group unit of society, particularly for its establishment and while it is responsible for the care and education of dependent children.

The authors emphasize in the article that the right to assistance at childbirth is social. Social assistance is the type of material support established by the legislation which is provided to citizens under certain circumstances and in certain amounts at the expense of the State budget. Such assistance is provided, at childbirth and during child care until he or she reaches the age of 3 years old.

According to the legislation of Ukraine, assistance at the childbirth is provided to one of the child's parents (guardian), who permanently lives with the child. One-time assistance assigned to a guardian is considered to be the property of the child.

Special attention is paid to the amount of childbirth assistance in Ukraine. The total amount of payments is 41,280 UAH, which is paid alternately: first once – 10,320 UAH, and then 860 UAH (about 30 euros) within three years. The authors are convinced that such meager payments cannot meet the minimum living needs of a child, especially in a situation where one of the parents is on maternity leave and does not receive a salary.

The article also focuses on the experience of the European Union in the issue of childbirth benefits. This assistance is different in each country.

Analyzing the experience of such European countries as Germany, Luxembourg, Sweden, the Czech Republic, the authors concluded that Ukraine needs to adopt the experience of Germany, increasing the amount of maternity benefits and establishing paternity benefits. To do this, of course, you need to increase the economic potential of the country. At the same time, the bills were analyzed, the purpose of which is to increase child care benefits from birth to 3 years. It is noted that a significant decision of the Government of Ukraine was to increase assistance to large families.

Key words: human rights, the right to childbirth assistance, social assistance, “children's money”.